Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК II. ЛЬВІВ 25. СІЧНЯ 1928. Ч. 2.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. п. Чекове конто П. К. О. 153.315. Тел. 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол.; в Америці і Канаді — 1 дол.; в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. — Один прим. 35 с.

Українські Еміґранти!

Не кидайте рідної землі!

Коли мусите їхати на чужину, то інформуйтеся у всіх справах в свому Товаристві.
Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант"!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95. I. поверх.

Виїзд до Канади без афідавіту.

ДОГОВІР.

Польський уряд підписав в останніх днях договір на 1928 рік з представниками двох канадійських залізничих компаній а саме: Canadian Pacific Ry i Canadian National Ry в справі еміґрації до Канади.

На основі цього договору виїде з Польщі в 1928 р. около 10.000 рільних робітників і значне число рільничих родин без ніяких афідавітів, або інших спеціяльних дозволів. Канадійські залізничі компанії зобовязалися підшукати працю на фармах в Канаді для звербованих рільних робітників і землі на поселення для рільничих родин.

РОЗДІЛ І ТРАНСПОРТ ЕМІҐРАНТІВ.

Половину з вище поданого числа рільних робітників і рільничих родин припадає на канадійську залізничу компанію Canadian Pacific Ry а друга половина на Canadian National Ry. Canadian Pacific Ry, яка має свої власні кораблі і концесію в Польщі, буде перевозити своїх еміґрантів своїми власними кораблями. Еміґрантів Canadian National Ry, яка не має власних кораблів, будуть перевозити корабельні товариства, які мають концесію в Польщі і пасажирські кораблі до канадійських портів. Що до скількости еміґрантів, яких мають перевести, має Canadian National Ry окрему умову з корабельними товариствами.

ВИМОГИ ДЛЯ ЕМІҐРАНТІВ.

Рільні робітники мусять бути в віці від 18 до 45 літ, мусять уміти читати в якій небудь мові, мусять бути цілком здорові, мусять бути рільниками і зобовязатися, що в Канаді в першому році по приїзді будуть працювати при полевих роботах на фармах. Кожний рільний робітник мусить сам заплатити собі подорож з місця закупна карти корабельної в Польщі до Вінніпеґу в Канаді, яка виносить 157 і пів долярів. Крім цього мусять мати 25 долярів на показ і 10 долярів на особисті видатки підчас подорожі, разом $192\frac{1}{2}$ долярів.

Рільничі родини. За родину уважається еміґранта, його жінку і його дітей. Голова родини й сини вище 15 літ мусять уміти читати в якій небудь мові, всі члени родини мусять бути цілком здорові, всі мусять бути рільниками, а по приїзді до Канади має ціла родина осісти на фармі. Ціла родина мусить заплатити собі цілу подорож зі Львова до Вінніпеґу після таких такс:

за дорослу особу вище 12 літ	$157\frac{1}{2}$ дол.
„ дитину від 10 до 12 літ	145 „
„ дитину від 5 до 10 літ	78 дол. 75 ц.
„ дитину від 1 до 5 літ	66 дол. 25 ц.
„ немовля низче 12 місяців	$5\frac{1}{2}$ дол.

Належитість за корабельні карти можна платити американськими або канадійськими долярами, або польськими золотими по денному урядовому курсі.

Крім грошей на заплачення цілої подорожі мусить мати кожна родина 250 долярів, або 500 долярів, або 1000 долярів яко кавцію, що осяде на фармі і як завдаток на закупно фарми і інвентаря. Ці кавційні гроші є власністю еміґранта і мають бути ужиті на його рахунок. Крім цих кавційних грошей може мати родина ще більше грошей, які остаються при ній, але конечним є, щоби кожна родина мала кільканайцять долярів на свої особисті видатки підчас подорожи.

КВАЛІФІКУВАННЯ ЕМІҐРАНТІВ.

Оба канадійські залізничі товариства мають в Варшаві своїх урядовців (т. зв. селекційних офіцирів або комісарів), які мають за обовязок провірювати (кваліфікувати) чи дані еміґранти, рільні робітники і рільничі родини, відповідають вище наведеним вимогам. В тій ціли ці урядовці переглядають документи кожного еміґранта, і глядять, чи даний еміґрант є дійсно рільником, або чи він не має наміру з Канади переселитися до Зєдинених Держав Америки або в Канаді замість на фарму піти до праці в фабриці. Коли селекційний офіцир узнасть, що еміґрант відповідає всім вимогам і закваліфікує еміґранта на виїзд без афідавіту до Канади, тоді виставляє він для еміґранта цертифікат на виїзд. Саму канадійську візу одержують еміґранти щойно при виїзді від канадійського консулярного урядника в Данціґу.

ЯК СТАРАТИСЯ О ВИЇЗД.

Старання на виїзд без афідавіту до Канади є інші, як були попередніх літ. Давніще еміґрант, який хотів виїхати до Канади без афідавіту, зголошувався в якомусь бюрі корабельного товариства, там провірювано чи він є здоров і уміє читати, він складав завдаток на шифкарту і подання до Еміґраційного Уряду о дозвіл на безплатний пашпорт. Так воно було давніще.

В 1928 р. на основі нового еміґраційного закону треба поступати інакше. Корабельні товариства не мають тепер права на вербунок і реєстрацію еміґрантів без афідавіту і не вільно їм приймати завдатків на шифкарти. На підставі нових приписів мусять еміґранти ось як поступати:

I.

Передовсім майбутній еміґрант з воєвідств: львівського, тернопільського і станиславівського мусить докладно виповнити і підписати подання о безплатний пашпорт до Еміґраційного Уряду у Львові, вул. Кармелітська 4, а зі всіх інших воєвідств до Еміґраційного Уряду в Варшаві, вул. Крулевська ч. 23. Понижче подаємо взір цього подання:

Подання

для рільничих родин і рільних робітників, які мають намір еміґрувати до **Канади**

До

Еміґраційного Уряду

у Варшаві.

або до

Експозитури Еміґраційного Уряду

у Львові

1) Імя і назвище голови родини.
2) Вік.
3) Заняття.
4) Число членів родини (подати імена і вік тих, що думають еміґрувати з особою, вимінено під 1).
5) Адреса (місце замешкання тих, що мають намір виїхати). Село . . .
Почта . . . Повіт . .
6) Віроісповідання.
7) Який має маєток (вимінити поле, забудування, інвентар).
8) Оцінова вартість маєтку.
9) Чи полишається хто на господарстві, чи спродається нерухомість і кому.
10) Скільки бере зі собою грошей, по заплаченні корабельної карти.
11) Чи задумує вернути до краю, зглядно, чи задумує спровадити до Канади свою рідню і кого.

. . . .

Прошу о видання дозволу на безплатний еміґраційний пашпорт.

Підпис.

Увага. Вірoдостойність повищих даних має ствердити зверхність громади або парох.

II.

Виповнене і підписане подання треба потвердити в Громадськім Уряді підписом війта і громадською печаткою. За це потвердження не треба нічого платити, а війти не повинні приймати ніяких винагороджень за це.

III.

Так виповнене і потверджене громадою подання треба переслати почтою до приналежного Державного Уряду Посередництва Праці (P. U. P. P.) Понижче подаємо адреси цих урядів і виказ повітів приналежних до цих урядів для еміґрантів у воєвідств: львівського, тернопільського, станиславівського, волинського, люблинського, краківського і поліського.

Виказ і адреси державних урядів посередництва праці і повітів, які належать до тих урядів.

Воєвідство	Адреса уряду посередництва праці	Повіти приналежні до дотичного уряду посередництва праці
Краківське	Новий Санч вул. Дунаєвського ч. 11	Новий Санч, Горлиці, Ґрибів, Новий Торг, Ясло
Люблинське	Люблин вул. Колонтая 4	Люблин, Красностав, Янів, Томашів, Замостє, Білгорай, Володава, Холм
	Сідлець	Сідлець, Біла, Константинів, Луків
Львівське	Львів, вул. Кармелітська 4	Львів, Бібрка, Городок Ягайлонський, Яворів, Рава руська, Рудки, Сокаль, Жовква
	Дрогобич вул. Міцкевича 26	Дрогобич, Березів, Кросно, Лісько, Самбір, Старий Самбір, Сянік
	Перемишль староство	Перемишль, Добромиль, Ярослав, Ланьцут, Любачів, Мостиска, Перемишль, Ряшів, Стрижів
Поліське	Берестє н. Бугом вул. Крива 6	Берестє литовське, Дорогічин, Камінь Каширський, Кобринь, Косів, Лунинець, Пінськ, Пружани, Сарни
Станиславівське	Станиславів вул. Собіського 12	Богородчани, Долина, Городенка, Калуш, Коломия, Косів, Надвірна, Печеніжин, Рогатин, Сколе, Снятин, Станиславів, Стрий, Товмач, Турка, Жидачів
Тернопільське	Тернопіль вул. Міцкевича 26	Борщів, Броди, Бережани, Чортків, Гусятин, Камінка струмілова, Підгайці, Перемишляни, Радехів, Скалат, Тернопіль, Теребовля, Заліщики, Збараж, Зборів, Золочів
Волинське	Рівне вул. Пілсудського 13	Рівне, Дубно, Костопіль, Здолбунів, Кремянець
	Луцьк вул. Ягайлонська 66	Луцьк, Ковель, Горохів, Володимир волинський, Любомль

Державні Уряди Посередництва Праці будуть безплатно кваліфікувати подання і про закваліфікування або незакваліфікування кожний еміґрант буде повідомлений, — відсилаючи еміґрантові почтою його подання. За це потвердження не треба нічого платити, а урядам цим не вільно приймати від еміґрантів ніяких заплат, ні інших винагород.

IV.

Щойно коли еміґрант має в руках потверджене Державним Урядом Посередництва Праці своє подання, може він старатися о виїзд, а саме має він удатися до одного з бюр корабельних товариств, піддатися там лікарським оглядинам, зложити завдаток в сумі 5 долярів на шифкарту, яко забезпечення собі місця в обмеженому для кожного бюра числі виїзджаючих без афідавіту, і зложити потверджене через Державний Уряд Посередництва Праці в бюрі корабельнім подання до Еміґраційного Уряду.

V.

Голови рільничих родин, які хочуть виїхати на фарми без афідавіту, мають при завдаткуванні корабельних карт в бюрі корабельних товариств виповнити і підписати декларацію на передвступне затвердження через канадійських офіцирів. В цій декларації подається, чи голова родини має в Канаді свояків або приятелів, а коли так то треба подати їх докладну адресу; чи майбутній еміґрант був перед цим в Канаді або Зєдинених Державах Америки, де, коли і як довго і чому приїхав до краю; назвище, імя і докладний адрес в краю; чи розуміє він рільну роботу і хоче фармувати в Канаді; імена і вік жінки й дітей; а вкінці скільки грошей зложить він на кавцію і скільки йому ще лишиться. Кожна родина може робити старання до виїзду щойно тоді, як селекційний офіцир дасть їй передвступну кваліфікацію на підставі внесеної декларації.

VI.

Еміґраційний уряд по одержанні від товариства подання, виставляє зізволення на видачу еміґрантові безплатного пашпорту і таке зізволення висилає еміґрантові і до староства, до якого належить місцевість еміґранта, який вніс подання.

ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ.

Кожного еміґранта, що старається виїхати, оглядають лікарі корабельних товариств при завдаткованні карти корабельної, а надто перед самим виїздом в Данціґу канадійський державний лікар. Еміґранти, які чуються, що не є цілком здорові, не повинні навіть старатися о виїзд, бо непотрібно наразяться тільки на витрати і видатки, спричинені їздою до корабельної лінії.

ВИРОБЛЕННЯ ПАШПОРТІВ.

Одержавши в повищий спосіб зізволення на видачу пашпорту і на виїзд до Канади без афідавіту, може еміґрант вносити подання о пашпорт до свого староства. До подання треба долучити: метрику,

свідоцтво моральности, свідоцтво кваліфікаційне, свідоцтво з інспекторату скарбового, що еміґрант не залягає з податками, 3 фотоґрафії, а мущини в віці від 18—26 літ, які не мають катеґорії „С“ або „Д“ позволення на видачу пашпорту з військової Повітової Доповнюючої Команди (П. К. У.) Посвідку Еміґраційного Уряду треба долучувати до подання, яке вноситься до Повітової Доповнюючої Команди в цїли видання еміґрантові зізволення на виїзд.

РОЗДОБУТТЯ ГРОШЕЙ НА ПОДОРОЖ.

Щойно тоді, коли еміґрант має дозвіл на видачу безплатного пашпорту і забезпечене місце в корабельному товаристві, може він старатися про гроші на подорож. При цьому треба вистерігатися, щоби не попасти в кигті лихварів. Наколи еміґрант мав би платити лихвареві 50 або 100 процент річно, то краще нехай він не випозичає грошей на таку лихву і нехай не їде, бо опісля прийдеться йому в Канаді довгий час гірко працювати на сплату позички і лихви.

РЕЧИНЦІ ДО ТРАНСПОРТІВ.

Речинці до транспортів визначить кожному еміґрантові це корабельне товариство, в якому він завдаткував карту корабельну а перед виїздом заплатив решту належитости за подорож.

ПОМІЧ ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІҐРАНТАМИ.

Кожний український еміґрант, який задумує виїхати цього року до Канади без афідавіту, повинен стати членом Товариства Опіки над Еміґрантами і звернутися до свого товариства по інформації. Товариство має право і обовязок давати вірні і точні інформації еміґрантам, щоби охоронити їх від непотрібних втрат і від визиску ріжного роду покутних аґентів. Товариство буде висилати їм друки і блянкети до подань і поучувати, як виповняти ті друки і як старатися о документи, потрібні до подорожі. В випадках, якби хто небудь скривдив еміґранта, побрав від него неслушно якісь оплати, або робив йому неоправдані перешкоди в виїзді, Товариство буде інтервеніювати у відповідних властей в обороні еміґранта.

ПОКЛИК ДО СУСПІЛЬНОСТИ.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами звертається отсим до суспільности з проханням, щоби вона звернула увагу українських еміґрантів, що за інформаціями, порадою і помічю повинні вони звертатися тільки до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

ІНФОРМАЦІЇ.

Вище подані інформації є першими, які вспіло Товариство засягнути з компетентних джерел. Евентуальні доповнення і зміни будуть оголошені в „Українському Еміґранті“. При цьому зазначуємо, що Еміґраційний Уряд повідомив нас, що ті еміґранти, які минулого року мали вже запевнені місця в корабельних товариствах на виїзд до Канади без афідавіту і мали вже пашпорти зглядно позволення з Еміґраційного Уряду на видачу пашпортів і не могли виїхати з причини замкнення Канади, від 1. червня 1927, будуть мати першенство при виїзді цього року і формальности виїзду будуть улекшені, про що може вже в слідуючому числі нашого часопису буде повідомлення.

Здержання еміґрації до Арґентини.

Польський Уряд одержав телєґрафічне завідомлення від посла в Буенос Айрес, що під сучасну пору перебуває 2000 робітників без праці і хліба в Буенос Айрес. Тому міністр праці в порозумінні з мін. загран. справ здержав на три тижні еміґрацію до Арґентини. Еміґраційні Уряди не видають зізволення на видачу позволень на еміґраційні пашпорти, ні візи, а корабельні товариства не приймають завдатків на шифкарти до Арґентини. Правдоподібно це тимчасове здержання буде продовжене через довший час, аж поправиться ринок праці в Арґентині.

На разі можуть виїхати до Арґентини тільки такі дві катеґорії еміґрантів:

1) Діти до родичів, родичі до дітей, жінка до чоловіка, чоловік до жінки;

2) особи, які дістали поіменне візвання на приїзд до Арґентини потверджене польським консулятом в Буенос Айрес.

Комунікат в справі Сибіру.

На запити наших селян що до виїзду на поселення на Сибір, комунікує Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами, що ця справа є на разі неактуальна аж до часу, доки не буде заключений договір про неаґресію і торговельний договір між Польщею і Союзом Соціялістичних Радянських Республік. Передчасним отже є визбуття маєтку в краю і старання про еміґраційні пашпорти на Сибір.

Українська кольонія Раншарія.

Професор П. Карманський надіслав нам звіт про повстання нової української кольонії в місцевости Раншарія в провінції Сао Павльо. Заложення цієї кольонії називає проф. К. початком нової фази в життю української бразилійської еміґрації і пише ось що:

„Довго займався Український Союз в Бразилії питанням нашої трансміґрації зі старих осель в Парані і в Санта Катаріна на нові кращі землі. Були спроби перевести трансміґрацію при допомозі

уряду, відтак дехто задумував перепровадити потребуючих землі до Чако в Арґентині на плянтації бавовни. Та все те залишилося нездійсненим.

Врешті пищучий це поїхав до стану С. Павльо, де земельна компанія **Teixeira, Stat & Cia** перепродує величезні простори землі (лісу) здовж залізниці **Sorocobana** в першу чергу в місцевости **Rancharia** (Раншарія), і провіривши кліматичні, санітарні, комунікаційні і др. умови, дійшов до заключення, що кращої землі для наших поселенців годі в Бразилії найти. І так почалася акція прансльокації деяких наших родин на Раншарію, а слідом українців, які на протязі року створили на Раншарії нову кольонію (кількістю покищо яких 60 родин) пішли поляки, яких на Раншарії начнслюється до 25 родин.

В противенстві до паранських і с. катарінських наших осель, де терен є гористий, ґрунт глинковатий і камянистий, де счаста морози винищують засіви і де здебільшого наші поселенці ведуть життя злидарів, яких ніяк не в силі звести до якоїсь солідної орґанізації (причина: велитенська розкинутість осібних осад і нужда, а врешті відсутність доріг) — на Раншарії терен (ліс) є рівний як на Поділлі, земля червона пісковата (відома найбільш родюча **terra roxa** не має багон і дошкульних своїм холодом мряк, немає вбивчих приморозків, є чимало річок з чистою, здоровою водою, немає жахливої лихорадки (малярії), жару літа (найвище + 36°) лагодять безвпинні холодні вітерці.

Земля родюча, а родиться на ній, як це на протязі року спроб сконстатовано, усе: в першу чергу кава, бавовна, риж і специфічно бразилійські рослини (велитенська мандіока, солодка картопля, банани, ананаси, рицинус і др.), а далі: жито, пшениця, ячмінь, гречка, овес, коноплі, льон, картопля, капуста і др.

Осьтак наша бразилійська еміґрація вступає на нову дорогу своєї економічної і хліборобської культури: починає займатися управою цих продуктів, що становлять велике багацтво Бразилії, — кави і бавовни. Рік 1926 становитиме епоху в життю нашої бразилійської кольонії і зовсім слушно.

Які користи увляє з себе управа кави?

Зачнемо від початку:

Господар купив, скажім, 10 алькейрів ліса, (1 алькейр рівний 2,5 гектара) по ціні 600 до 3000 мільрайсів (1 мільр. = 1 золотому) — залежно від відлеглости від стації (найбільша відлеглість 30 кільом.). До зрубання ліса з одного алькейра потрібує менш-більш півтора місяця часу. По упливі якого місяця пускає огонь на зрубаний ліс і за кілька день може садити. На одному алькейрі садить 1.500 корчів кави, тобто робить 1.500 ямок, в які насаджує кілька зерен кави в лусці. Між кавою насаджує кукурузу, або риж, або фасолю. Від тепер працює при кукурузі, чи чому другому, і взагалі використовує ґрунт засаджений кавою під управу так, немов би на ньому кави взагалі не було. Значиться ґрунт його годує, а рівночасно на ньому росте будуче його багацтво — кава. Четвертого року кава починає родити і родить так що року яких 30—40 років. Один алькейр доброї кави дає що року збори на суму 3—5 тисяч мільрайсів. Одна родина може упоратися з 3—4 алькейрами засадженими кавою, займаючися рівночасно управою всего иншого. значиться, самою кавою може ця родина заробляти приблизно 10 тисяч золотих річно, тягнучи до того приходи з инших продуктів. Землю оплачується в цей спосіб, що в часі купівлі платиться половину ціни, це є около 3000 золотих, а друга половина є розкладена на дві річні рати. Значиться, можна розпочати господарку з сумою, 5-ма тисячами золотих почннаючи, роблячися зразу господарем на яких 40 морґах землі. Будівель попри хатчину з дощок і будок на кукурузу і др., не потрібно ніяких, бо худоба під отвертим небом у лісі.

За якого пів року та сама компанія починає кольонізувати инший шмат землі (48 кільом. від стації), даючи землю на 6 літ на виплат, при чому перша рата буде дуже малою (50—100 злотих за алькейр) і перші два роки будуть вільні від обовязку плачення рат.

Вертаючись до Раншарії, треба зазначити, що пишучий це, самий розпочав господарку, небавком переноситься туди, орґанізує сільську школу і починає видавати хліборобський двотижневик **тамже**. Можливо, що буде змога зорґанізувати з рамені „Товар. опіки над українськими еміґрантами“ якесь інформаційне бюро в Сантос.

На Раншарію їдеться так, що переїхавши з Сантос до С. Павльо (3 год. їзди) їдеться прямо з С. Павльо на місце на Раншарію і подорож забирає 17 год. часу.

До цего звіту проф. Карманського запримічуємо, що заложення української кольонії Раншарія є спробою українського бразилійського населення вирватися з тяжкої нужди, в якій воно знаходиться на теперішних старих, нужденних кольоніях в Парані. При цьому ані проф. Карманський ані наше Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами не має на меті, щоби до Бразилії виїзджали нові еміґранти зі Старого краю.

Пекуча справа.

ПОТРЕБА ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ В БРАЗИЛІЇ.

Свідоме українське громадянство в Бразилії доймаючо відчуває недостачу свойого Товариства Опіки над Українськими Переселенцями в Бразилії. Це товариство могло би вратувати тисячі екзистенцій від визиску, а нераз і цілковитої руїни. Головним завданням Товариства було би вишукати родючі і здорові терени для фацендерів (господарів) і посередництво праці для рільних робітників на фацендах, які вже є в Бразилії, а які оставлені самі собі терплять нужду.

Заснування такого Товариства в Сантос, буде одним зі завдань Управи нашого Товариства у Львові, а в цілі його заложення, як також в цілі заснування подібного товариства в Буенос Айрес на Арґентину, має виїхати цього року делеґація Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами до Полудневої Америки, в склад якої війдуть лікар, аґроном, кооператор і представник культурних наших інституцій.

Західні провінції Канади.

ҐЕОҐРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Цеї весни виїде з Польщі, Чехословаччини і Румунії кільканайцять тисяч українських рільних робітників і рільничих родин на рільні роботи і поселення на фармах до трьох рільних західних провінцій Канади а саме до Манітоби, Саскачевану і Альберти.

Манітоба має 251.832 квадратових анґлійських миль, Саскачеван 251.700 кв. м., Альберта 255.288 кв. м. Разом всі три провінції мають 758.820 квадратових анґлійських миль, так, що простором є вони більші звиш чотири рази як Німеччина. Всі три провінції мають 2 і пів міліона населення (Німеччина 63 міліонів душ).

Полуднева границя всіх тих трьох провінцій перебігає через 49 степень північної ширини. Менше більше є це ширина Чорткова, Станиславова, Долини у Східній Галичині. Північна границя цих провінцій перебігає через 68 степень північної ширини, отже є це ширина під якою лежать в Европі міста Петроград в Росії або Христіянія в Норвеґії. Провінції ті лежать між 95 а 120 степенем західної ширини, числячи від Ґрініч. Заселені є ті провінції в полудневій частині, а саме в Манітобі, менше більше по 52, а в Альберті по 57 степень північної ширини, так, що майже половина цих провінцій в північній частині є незалюднена. Є це зимні простори, лісисті і багнисті.

З канадійського порту Монтреалю до Вінніпеґу в Манітобі є 1372 анґлійських миль і їдеться поспішним потягом 46 годин. З Вінніпеґу до Саскатуну в Саскачевані є 460 ам. миль і їдеться потягом 14 і пів годин. З Вінніпеґу до Едмонтону в Альберті є 796 миль, їдеться потягом 25 годин. З Вінніпеґу до Ванкуверу над Тихим Океаном є 1567 миль, їдеться потягом 57 і пів години. (Одна анґлійська миля, це 1609 метрів).

Українські фармерські оселі, які розпочали закладати в цих трьох провінціях, почавши від 1896 р., поширюються головно між 51 а 56 степенем північної ширини в лінії між Вінніпеґом в Манітобі і Едмонтоном в Альберті. В тому поясі живе під сучасну пору звиш 500.000 українського населення, фармерів і ріжного роду робітників.

ОЗНАЧЕННЯ ФАРМ.

Цілу Канаду поділено на східну і західну південником, який біжить 12 миль на захід від міста Вінніпеґу. Це є перший головний південник Principal Meridian. Землі положені на схід від цього південника означається як східні (East E) а землі на захід означається як західні (West W). В віддалені 198 анґлійських миль на захід від першого головного південника лежить другий головний південник Second Meridian а перебігає він через східну частину провінції Саскачеван. В віддаленні за кожних 14 миль далі на захід перебігають з полудня на північ через провінції Саскачеван, Альберта і Брітіш Колюмбія третій, четвертий, пятий південник

Землі цілої західної Канади, лежачі між вище названими південниками поділили державні землеміри на квадрати, які є 6 анґлійських миль широкі, а яких простір виносить 36 квадратових миль. Такий квадрат зоветься „тавншип". Кожна західна провінція, Манітоба, Саскачеван, Альберта розмірені на квадрати — тавншипи. Коли глянути на карту, то видимо, що границі провінцій це прості лінії а тавншипи творять ряди, які рівнобіжні до тих границь. Ряд тавншипів зоветься по анґлійськи „ренж". Кожний „ренж" має своє порядочне число, почавши від котрогось мерідіяна (південника), який є принятий за початок до числення ренжів в провінції, отже 1-ший, 2-гий, 3-тий ренж і т. д. Таких ренжів між першим а другим південником є 34, а між слідуючими західними південниками по 30.

В „ренжу" тавншипи мають свої власні порядочні числа, а зачинається їх числити від полудневої границі провінції в північнім напрямі: 1-ший, 2-гий, 3-тий, 4-тий, 5-тий тавншип і т. д.

Тавншип поділений однак на 36 квадратів, котрі зовуться секціями. Кожна секція назначена на мапі числами від 1 до 36, з полудня на північ зубчаткою. Коли хтось скаже пр. „секція 18", то інжинір або фармер знає докладно, де ця секція лежить в тавншині.

ПЛЯН ТАВНШИНУ З 36 СЕКЦІЯМИ.

Північ

Захід / Схід

31	32	33	34	35	36
30	29	28	27	26	25
19	20	21	22	23	24
18	17	16	15	14	13
7	8	9	10	11	12
6	5	4	3	2	1

Полудне

Кожна секція поділена на 4 квадрати. Кожний квадрат обнимає 160 акрів, це є 113 старокраєвих морґів, а такий квадрат зоветься по анґлійськи „квотер" і представляє звичайну фарму.

Означення фарми в провінції Альберті коло містечка Верміліон, може звучати: Ренж 6—4 W, тавншип 50, секція 18, кводер: полуднево-західний.

Кожний фармер знає числа, які означують положення його землі, бо потрібне йому це всюди, де він хоче означити місце своєї фарми.

Дороги вимірені на 66 стіп ширини, а в кожнім тавншипі вимірених є 6 доріг, що йдуть з полудня на північ а лише 3, які йдуть зі сходу на захід.

Найменше 8 тавншипів з залюднених частин західної Канади становлять один повіт, або муніципал.

Зєдинені Держави.

ПРАЦЯ І ПЛАТНЯ В СТАЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ.

Залізна й сталева промисловість є одною з найбільших і найважніщих вирібничих індустрій в Америці. По числу робітників, що в ній працюють, вона рахується пятою, по вартости продукту другою поміж американськими індустріями.. На неї спираються майже всі інші, чи тому, що вона дає їм сирівці, залізо і сталь, чи матеріял на потрібну їм машинерію.

По даним, зібраним Вашинґтонським Бюром Статистики Праці, в 1925 році було в Америці 473 сталевих заводів з 370.726 робітниками. Пересічна заробітна платня в тім році була 1.629 долярів за рік в залізних і сталевих заводах і 1.522 доляри в печах (гутах). Одначе в тім випадку „пересічна" цифра доволі недокладно виражує справжній заробіток, так як власне в сталевій індустрії окрім великої маси звичайних робітників є ще багато кваліфікованих майстрів і спеціялістів з доволі високою платнею, яка виражається у вищій пересічній цифрі.

Пересічна платня у всіх округах і у всіх департаментах була в 120 році 74 центи за годину, в 1922 51 центів, в 1924 64 цент. в 1926 63 центи. Одначе для звичайних, некваліфікованих робітників вона була значно менша: в 1926 році за годину 45 ц. в Питсбурґськім дистрикті і біля Великих Озер, 37 центів на півдні.

Ще до війни праця в сталевій індустрії була майже всюди розділена на „дві шихти" по 12 годин. Ще в 1924 році яких 60—65 відсотків робітників працювало в ній від 72 до 84 годин на тиждень. Від війни почалася переміна на „три шихти", а від 1923 року переведено майже загальне скорочення робочого часу до восьми годин. Одначе ще й після того яка четвертина робітників у „печах" працює по 60 або більше годин на тиждень і так само яких 15—20 відсотків робітників в сталевих заводах і фабриках. Також ще й доси у більшости фабрик і заводів лишився семиденний робочий тиждень. По своїй природі „печі" не можуть гаснути і робота не може зупинятися, так що неділішний спочинок вимагав би більше робітників, ніж треба на „три шихти" і правильно має його лише 22 відсотки робітників працюючих в сталевій індустрії; 29 відсотки має день спочинку лише що другий тиждень, а 49 відсотків працює тиждень в тиждень по сім днів.

ЛІКАРСЬКИЙ ПОРАДНИК.

Санітарна служба Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

Крім інших завдань, що їх собі намітило Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами, на першому місці годиться поставити санітарну поміч для українських еміґрантів. Для цієї цїли утворено при Головній Ураві Товариства санітарний відділ.

Майже всі країни, до яких виїзджають нащі еміґранти, установили своїх лікарів, котрі провірюють, чи еміґрант є здоров під фізичним та умовим оглядом. Щоби впевнитися про стан свого здоровля, еміґранти перед відїздом відбувають майже завсіди далекі подорожі до міст, де находяться вербункові бюра або бюра корабельних товариств. Цей непотрібний видаток на далеку подорож мусять усунути кружки товариства, котрі мають бути основані в кожному більщому місті. Провірку, чи даний еміґрант здоров, повинні переводити кружки товариства як при помочі власних лікарів, так і при помочі лікарів Қас Хорих за умовленим з гори винагородженням.

До найважніших недуг, що не дають еміґрантові змоги виїхати до Зєдинених Держав Америки, Канади, Бразилії, Арґентини, Перу, Франції, Німеччини і т. д., належать: всі заразливі недуги: холєра, черевний, плямистий та поворотний тифи, трахома, малярія, скарлятина, одра, віспа, встеклина, дезинтерія і дифтерія; зі скірних недуг: короста, пархи, вощиновий струп, рожа; з недуг уха: ропне запалення середнього уха, обостороння глухота, глухо-німота. Далі ідуть недуги як Базедова недуга, золотуха, чахотка легенів і костей, орґанічні хиби серця, пропуклина, жиляки, гниючі рани на руках і ногах, запалення нирок, епілєпсія і параліж, полові недуги як сифіліс, мягкий шанкер і трипер і інші. Перепоною до виїзду є також недостача пальців руки або ноги, у жінок також вагітність.

Всі ці недуги в загальному начерку є перепоною до виїзду і щойно по їх виліченні еміґрант може рушити в дорогу.

Обовязком кружкових лікарів буде оглянути кожну особу, що має намір виїхати за границю, щоби майбутній еміґрант мав певність відносно стану свого здоровля і що з тої причини не буде мати ніяких перепон при вїзді.

Інструкції для кружкових лікарів, відносно способу оглядин, видасть санітарний відділ при Головній Управі товариства.

На випадок ствердження якоїсь недуги у еміґранта, повинен кружковий лікар поручити йому

лікування, незалежно від того, чи він виїде, чи ні. Наколи кружковий лікар при провірюванні еміґранта має якийсь сумнів, то в такому випадку буде він мусів відослати його до лікаря при Головній Управі у Львові в ціли усталення діяґнози. Всі пошестні недуги, згідно з санітарним законом, мусять кружкові лікарі зголосити до фізикату і відослати хорого на лікування в епідемічних шпиталях.

На випадок ствердження у оглядуваного еміґранта заразливої недуги, кружковий лікар буде мати за обовязок найти джерело недуги і евентуально піддати лікарським оглядинам членів родини еміґранта.

Лікарі при провірці еміґрантів, повинні звертати їм увагу на чистоту тіла, білля і одягу.

Санітарна служба Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами має бути частиною загальної народньої санітарної служби.

Д-р Олександер Мальчик.

Ріжні вісти.

Від Адміністрації. Проситься всіх передплатників як найскорше надіслати передплату на 1928 рік, бо в противному випадку висилка часопису буде припинена.

Нещасливий випадок. Матвій Дебрик, 21-літний, замешкалий під ч. 501 Бенерман вул. Вінніпеґ, працюючи на сіпіярській ярді в суботу вечір, 24. грудня, чіпаючись потягу упав поміж кари і зістав тяжко поранений. Його забрано до шпиталю і показалась конечність відтяти йому праву руку.

Памятник Колюмба. Панамериканська Унія порішила будову великого памятника Хрістофа Колюмба, котрий має станути на полудневий схід від Лос Анджелос. Кошта будови винесуть чотирі міліони долярів, причім памятник має бути освітлюваний в ночі спеціяльними лямпами так, аби його було видно на стокількадесять кільометрів довкола. Довкруги памятника буде уладжений летунський порт. Памятник буде готов за два роки.

Видає: Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає: Генрих Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.